

Katechetický **VĚSTNÍK**

Č. 4 Školní rok 2004/05 – prosinec

TÉMÁTKO

Katecheta – člověk, který umí využít příležitost

Celý náš život je jedna velká příležitost. Příležitost ke konání dobra, k hlásání radostné zvěsti. „Jak mohou uvěřit, když o Ježíšovi neslyšeli?“ – ptá se svatý Pavel.

Katecheté dobře vědí, co znamená využít příležitost. Je to jedinečná chvíle, která se nemusí opakovat. Pomysleme na Zachea. Rád by viděl Ježíše. Pán Ježíš půjde okolo. Znamená to jediné: Nesmím sedět doma, je třeba vyrazit, zvláště, když ho chci vidět stůj co stůj. – Dobře víme, jaká odměna na Zachea čekala. Připomeňme si také pláč Pána Ježíše nad Jeruzalémem: Kdybys býval poznal čas Božího navštívení! Teď v tobě nezbude kámen na kameni. – Pánu je líto, že jedinečná nabídka, příležitost, nebyla využita.

Železo se má kout, dokud je žhavé. Nebo myslíte, že je možné kout železo vychladlé? Proto svatý Pavel využil k výuce jakoukoli příležitost, častokrát si za to vysloužil pronásledování. Zkoušel to stále znovu. Za to obdržel jedinečný titul: apoštol národů. Přitom vnímal, že někteří lidé jeho učení odmítají. Aténané mu například řekli: „Poslech-neme si tě jindy.“ Bylo toho pro ně napoprvé moc? Báli se otevřít srdce té nové pravdě? Bude zde ale moci Pavel ještě zítra kázat? Bude ještě nová příležitost? – Při pohledu na babičku, která se na zamrzlé silnici o dvou holích pomalu přibližovala ke kostelu, jsem si říkal: Bude moci přijít ještě příští neděli? Ale dokud může, snaží se ze všech sil. Mnoho zdravých a schopných se kvůli Pánu Bohu nenamáhá, myslí si, že to není důležité.

Co je v životě důležitější než setkat se s živým Bohem a uzavřít s ním přátelství na život a na smrt? Vlastně – jen na život! Na život věčný. Ani přesně nevíme, kolik nabídek ze strany Pána jsme v životě promarnili. Kolik slov nám určených jsme přeslechli, k vlastní škodě.

Katecheté ale mají výhodu: vše promarněné nahrazují neustálou nabídkou. Jejich život je svědectvím o Boží lásce. Mají co nabízet, protože znají Pána Ježíše a jeho život. Vyučují a hovoří o věcech jedinečných. To není jen výuka podle osnov určená do školy nebo nabízená jen v prostředí našich far. Katecheté mají poklad pro různé situace a různé lidi. Ovládají umění naslouchat Duchu Svatému. Svatý Pavel je povzbuzuje a volá: „Teď je ta doba příhodná, teď je čas spásy.“ Mladík z Izaiášova proroctví reagoval slovy: „Zde jsem, Pane, pošli mne!“



Žehná Vám Váš biskup Karel Herbst

Obsah čísla 4/2004-05

Téma:

Ježíšova podobenství

- Vzděláváme se:
Podobenství
o čtyřech druzích půdy
(A. Scarano)
- Inspirace
pro katechezi:
O různých půdách:
– Katecheze k tématu
– Hry
– Tvořivé náměty
- Příběhů není nikdy dost
Dopis z věčného
domova
Pohádka o maličkém
semínku
- Okénko do farnosti
Svatosti a farnost
(J. Kaňa)

Přílohy:

- Kartičky
pro chytré hlavičky:
Znáš světce? (9 – 12)
- Luštěnky a prac. listy:
Podobenství
o rozsěvači
Vánoční evangelium
Jan Křtitel
Chcete být bibliionářem?
- Putování do Betléma
Advent ve farnosti
a v rodině

VZDĚLÁVÁME SE

Čtyři druhy půdy (Mt 13,1-9.18-23)

Ježíš mluví u břehu moře, vsedě, v postoji běžném pro učitele. A běžný je také styl promluvy: hovoří v podobenstvích. Toto slovo (hebr. mášal, „připodobnění“) označovalo širokou škálu literárních druhů: přísloví, mudroslovný výrok, hádanku, krátké přirovnání, podobenství rozvedené v příběhu. Společným rysem těchto literárních druhů je vysvětlení určité pravdy pomocí analogie či srovnání z běžného života. Ježíšova „genialita“ spočívá mj. také ve schopnosti používat obyčejné skutečnosti k hlásání „neobyčejné“ nové zvěsti.

Obsah podobenství (v. 1–9) není ničím překvapující: Ježíš popisuje situaci, na kterou byli obyvatelé Izraele zvyklí (rozsévání). O to důležitější je proto závěr tohoto podobenství („kdo má uši k slyšení, slyš“ – verš 9), který chce nasměrovat posluchače, aby pod slupkou obyčejného příběhu objevil něco hlubšího, vlastní zvěst.

Je důležité si povšimnout, že podobenství není ani tak „o rozsěvači“ (vžitý název „podobenství o rozsěvači“ není vystihující), ani o semeni, ale o osudu tohoto semene: proto jsou popsány čtyři různé případy, čtyři odlišné osudy „semene“. A tento osud závisí na kvalitě přijímající půdy.

Rosěvač je tedy samotný Kristus, semeno je „slovo“ o království. Čtyři osudy mohou potkat rozsévané slovo.

1. Semeno slova (symbol semena naznačuje, že zpočátku je Ježíšovo slovo nepatrné, viz také jiné podobenství o hořčičném semínku) není přijato čili správně pochopeno (pochopení Ježíšova slova je stálým důrazem Matoušova evangelia), a tak jej nepřítel „vezme“, tj. nechá je upadnout v zapomnění. Všimněme si, že nepřítel může zabránit „zakořenění slova“ jen proto, že příjemce toto slovo nepřijal, protože nepřiložil uši k slyšení, srdce ke zvažování a pochopení.

2. Někdy toto slovo sice zakoření, ale ne hluboko. Příčinou je „povrchní přijetí“ jen na úrovni citů, bez hlubšího rozhodnutí a nasazení.

3. Vyrostle rostlinka, ale ta je záhy udušena trním nezřízené starostlivosti a chtivosti (starosti a „touha“ po majetku nejsou špatné samy o sobě: špatné je nezřízené podléhání těmto záležitostem – viz Mt 6,19-34; 19,23-24).

4. Rostlinka může nejen vzejít, ale také přinášet plody v dobré zemi. Takovou dobrou půdou je srdce, které slyší a chápe. Pochopením se nemíní na prvním místě „intelektuální vhled“ (i to částečně, nakolik je to potřebné pro správné uchopení slova), ale spíš ochota domyslet do důsledků evangelium. Jen takový „uvážený“ postoj je „plodný“ – ne postoj zbrklý, chvilkový, náladový. Pravý učeník *zvažuje* a *přemýšlí*, jak dotáhnout do praktických důsledků slyšené slovo (nepřijímá jen city, ale celou „silou a duší“, rozumem a vůlí).

Závěrem můžeme říci, že evangelní úryvek obsahuje morální apel „slyšet“ Kristovo slovo.

Aplikace

Když nás někdo „vyruší“ otázkou „slyšíš mě?“, ozve se v nás možná podrážděnost: „zase po mně něco chce, zase mě vyrušuje“. Tyto pocity však nemusíme mít, pokud se Kristus na nás obrací „s podobným nárokem“ naslouchat mu a ... poslouchat. Nemusíme se zatvrdit, rozhněvat („chce mi uložit další povinnost“). Nemusíme se uzavřít (i nezám a nezúčastněné naslouchání je projevem uzavřenosti!) – vždyť na to bychom doplatili především my sami! Přišli bychom o „zúročení Božího slova“: počáteční malý vklad („obyčejné semeno slova“, tj. známé a již neoslovující evangelium) se totiž rozroste ... několikanásobně. Proto jsou šťastné uši, které slyší: šťastní jsou ti, kteří skutečně naslouchají. Protože jen upřímná otevřenost Božímu slovu přinese plody, promění „krajinu našeho života“. Díky otevřenosti, „vyprázdnění“, můžeme dojít naplnění přetékající v bohatou úrodu: třicetinasobnou, šedesátinasobnou, stonásobnou.

„Osud“ semen zasetých na cestě nám ukazuje, že není žádným řešením přijít do kostela, poslušně sedět či vstávat a jakoby poslouchat ..., ve skutečnosti však nechat padnout slovo do srdce „zabetonovaného“, uzavřeného, bez zájmu. Po skončení liturgie náš život pak půjde stejně dál po svých kolejích (to je dvojkolejný život – s Bohem a bez Boha). Totéž se může stát i při naslouchání Božímu slovu ve společenství nebo doma.

„Naplnění“ nepřinese ani chvilkové nadšení, dočasné velkorysé přijetí Ježíšova slova (to je postoj učedníka podle „dobrého počasí“). Ani kompromisní řešení „něco Bohu, něco sobě“ (řešení vedoucí k dvojkolejnému a rozdělenému životu) není „šťastné“. V tom případě by „trní“ mohlo udusit „semeno evangelia“.

Šťastné řešení je „slyšet, naslouchat, poslouchat“. A až budeme slyšet (či číst) Boží slovo, položme si otázku: „Slyšíš doopravdy?“

K reflexi

Jaké „konkrétní detaily“ ti mohou napomoci k tomu, abys změnil povrchní „poslouchání“ Božího slova v opravdové „naslouchání“ (třeba změna postoje, času, opakované předčítání úryvku ...)?

P. Angelo Scarano, S.S.L.

INSPIRACE PRO KATECHEZI

Podobenství o čtyřech druzích pudy

KATECHEZE

Společné setkání s dnešním podobenstvím nebude mít charakter výukový, protože toto podobenství obvykle bývá starším dětem poměrně dobře známé a stejně tak i jeho výklad. Je tedy směřováno spíše k osobnímu zamyšlení dětí a katechety.

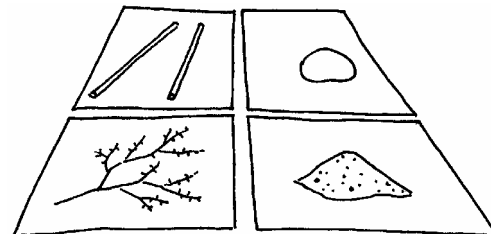
Pomůcky: Barevné šátky: béžový, šedý, světle zelený, tmavě hnědý; silnější provazy nastříhané na části, větší kameny, trnové větvičky, hlína, zrní; papíry s obrázkem zrna uprostřed.

Uvedení do tématu: V úvodní části hodiny pracujeme společně. Uprostřed tabule je nápis Ježíšovo slovo. Přemýšlíme o tom, jak a jakými způsoby k nám přichází Ježíšovo slovo, kdy a kde jej můžeme slyšet. Jednotlivé nápady zapisujeme na tabuli. Snažíme se děti motivovat k tomu, aby zachytily co nejširší spektrum možností. Pak kolem nápisu Ježíšovo slovo namalujeme obrys zrna. Zeptáme se dětí, co jim říká spojení „zrno – Ježíšovo slovo“. Můžeme zároveň zjistit, jestli žáci toto podobenství skutečně znají, a připomenout si ho.

Téma: Vytvoříme si prostor pro ztvárnění podobenství – na podlahu postupně rozprostřeme barevné šátky ve čtyřech barvách, představující jednotlivé druhy pudy: béžový – okraj cesty, šedý –

skála, světle zelený – trní a tmavě hnědý – úrodná půda. Pak si slavnostním způsobem podobenství přečteme (Mt 13,1-9; 18-23). Během čtení první části (verše 1–8) udělá předčítající vždy po jednotlivém druhu půdy pauzu a některé z dětí mlčky dotvoří prostor: na béžový šátek vytvoří ze dvou provazů náznak cesty; na šedý šátek umístí kámen; na světle zelený trnovou větvíčku a na hnědý šátek nasype trochu hlíny.

Každé dítě pak dostane list papíru, na kterém je uprostřed načrtnuto zrno. Papír si dvakrát přeloží, a tím rozdělí na čtyři části – čtyři druhy půdy. Žáci se pak – každý samostatně – postupně zabývají „jednotlivými druhy půdy“ ve svém životě. Katecheta navrhne otázky k zamyšlení a děti si (ať už podrobně nebo heslovitě) zapisují své myšlenky a postřehy. V přemýšlení jim mohou pomoci možnosti dříve sepsané na tabuli.



Katecheta tedy postupně pokládá otázky k prvnímu druhu půdy, nechá žákům čas na promyšlení a zapsání odpovědi. Mezitím mezi nimi prochází, ověřuje si, jestli rozuměly zadání úkolu, inspiruje je. Zároveň dá každému dva kousky provazu. Ten, kdo je hotov se svou odpovědí, vytvoří na béžovém šátku svou vlastní cestu. Podobně každý dostane kámen a po dokončení úvahy o skále jej položí na šedý šátek. Nakonec si vysype na hnědém šátku svůj vlastní kousek úrodné půdy.

Návrhy otázek: *Okraj cesty:* Kdy bývá Ježíšovo slovo na okraji mého zájmu? Kdy ho ani nevnímám? Kdy mne nezajímá? Proč?

Skála: Kdy mne Ježíšovo slovo nadchlo? Kdy mne zaujalo? Kdy ve mně probudilo skvělé pocity? Jak dlouho mi toto nadšení vydrželo? K čemu mne to vedlo? Jak nadšení vyprchalo?

Trní: Co mi vlastně zabírá nejvíce času? Co patří k mým největším starostem? Které činnosti (povinnosti nebo zábava) nevíce konkurují Ježíšovu slovu?

Úrodná půda: Kdy jsem skutečně přijal Ježíšovo slovo? Jak se ve mně rozrostlo? Jaký užitek to přineslo?

Závěr: V závěru hodiny se žáci shromáždí kolem šátků a katecheta jim rozdá text podobenství rozdělený na kratší úseky. Žáci jej postupně čtou. V první části katecheta podle textu evangelia „rozsévá“ zrní na jednotlivé druhy půdy.

V druhé části můžeme po verších 19, 21, 22 a 23 vytvořit prostor pro modlitbu, která bude navazovat na předchozí osobní zamyšlení.

Hana Baránková

HRY – dynamiky

☒ Klasy – sestaviš ze slov větu?

Katecheta vystříhne z papíru „zrnka“ a na každé z nich napíše jedno slovo vybrané biblické věty. Děti se pokusí sestavit z jednotlivých zrněk větu a uspořádat ji do tvaru klasu. Katecheta může napsat několik citátů na zrníčka různých barev (jeden citát odpovídá jedné barvě). Zrníčka pak smíchá dohromady a může je schovat do šátku. Děti pak nejprve semínka roztřídí, a pak opět poskládají správně verš do podoby klasu.



☒ Kdo má semínko?

Děti stojí nebo sedí v kruhu, jedno z nich odejde za dveře. Katecheta vezme semínko a obchází děti. Každému z nich dá naoko do mírně otevřených dlaní semínko, pouze jedno z dětí je však dostane doopravdy. Zavolá se dítě za dveřmi, které se snaží uhodnout, kdo má semínko v dlaních.

☑ Růst semínka – dramatizace

Děti si dřepnou nebo se schoulí na zem. Zavřou oči a představují si, že jsou semínko. Katecheta postupně vypráví a děti pantomimicky hrají příběh o semínku: jak semínko bylo nejprve ve studené zemi, pak se tam ale uvelebilo a začalo klíčit. Potom začalo pomalu růst, nejprve jeden lísteček, pak druhý, rostlinka se začala vytahovat výš a výš, až z ní vyrostl strom. Mohutněly mu větve, ve kterých vál nejprve slabý větřík, později i silný vítr. Hru můžeme ukončit tím, že strom se vyhřívá v paprscích slunce a je rád, že může přinášet ovoce.

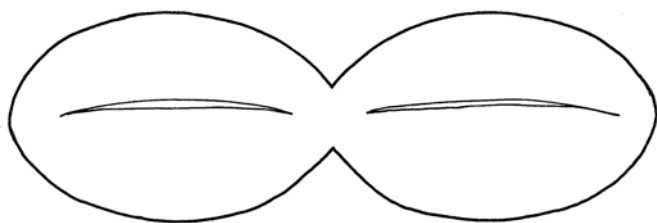
☑ Na Popelku

Katecheta donese v sáčku nebo v ošatce mnoho různých semínek a zrníček, které jsou snadno dostupné: fazole, hrách, hořčičné a slunečnicové semínko, čočka, obilí apod. Děti nejprve semínka rozdělí podle druhu. Potom si společně řekneme, co ze kterých semínek může vyrůst a jak jsou semínka i rostliny užitečné. Nakonec se s dětmi zamyslíme nad tím, že i my jsme jako ta semínka, každý jiný, a z každého z nás může něco dobrého a krásného vyrůst. Jen se o to musíme snažit. JiŠ

TVOŘIVÉ NÁMĚTY

☑ Zrnko s biblickým citátem

Podobenství o rozséváči hovoří o semenech a čtyřech různých půdách. Semeno je Božím slovem a druhy půdy znamenají to, jak my Boží slovo přijímáme. Každé dítě si vystříhne z papíru dvojité semínko (viz nákres). Použijeme na to žlutý, béžový nebo hnědý papír.



Starší žáci si mohou vybrat citát z Písma, který je oslovuje, a vložit ho do semínka (buď přímo vepsat, nebo napsat na proužek papíru, který se složí jako harmonika – viz nákres). Menší děti by si samy citát nedovedly vybrat, proto katecheta sám předem připraví jednoduché vhodné citáty



a napíše je na proužky papíru. Děti si pak citát „vylosují“ a vlepí do semínka. Katecheta by s nimi měl citáty probrat – přesvědčit se, že každé dítě „svému“ textu rozumí. Pak si děti semínka odnesou domů a budou se snažit, aby „padla do dobré půdy“ – neztratí je, budou si připomínat, co je uvnitř, a pokusí se nějakým způsobem uvést slovo do života. Katecheta se k tomu může čas od času vracet. JiŠ

K PŘÍLOHÁM

☑ **Putování do Betléma – advent ve farnosti a v rodině.** Letošní adventní příloha je ve znamení šlápot směřujících do Betléma. O tento nápad se s námi rozdělila římskokatolická farnost v Otrokovicích. Budeme vám vděční, když nám napíšete, zda jste něco z tohoto materiálu uskutečnili, jak jste si ho obměnili, případně jaké jiné náměty jste zrealizovali a prožili. MaŠ

VYLUŠTILI JSTE SPRÁVNĚ?

☼ Správné odpovědi **Chcete být biblionářem:** 1C, 2B, 3A, 4C, 5A, 6D, 7B.

Nápověda „po telefonu“: 1. Lk 2,4-7. – 2. Lk 19,4. – 3. Ex 3,2. –

4. 1 Jan, 2 Jan, 3 Jan. – 5. Gn 25,34. – 6. žádné. – 7. Jak 1,19.



☼ **Podobenství o rozsévači.** Tajenka: TEN, KDO BOŽÍ SLOVO SLYŠÍ A PODLE NĚJ SE TAKÉ SNAŽÍ ŽÍT.

☼ **Jan Křtitel.** Tajenka: OBRAŤTE SE! – Jednotlivé odpovědi: 1c, 8b, 10b, 4a, 9b, 2a, 5c, 3c, 7b, 6a.

☼ **Vánoční evangelium:** Jednotlivá doplněná slova: AUGUSTA; SČÍTÁNÍ; SČÍTÁNÍ; MĚSTA; BETLÉM; DAVIDOVA; MARIÍ; NAPLNIL; PLÉNEK; JESLÍ; MÍSTO; PASTÝŘI; STÁDA; BÁZEŇ; ANDĚL; SPASITEL.

PŘÍBĚHU NENÍ NIKDY DOST

❖ Dopis z věčného domova

Evangelický pastor a teolog Wilhelm Busch jednou vyprávěl, jak jel se svou matkou vlakem. Cestou se jí svěřoval: „Viš, mami, už mne netěší číst Bibli. Nalézám v ní nepochopitelné a těžké věci! Je v ní tolik rozporů a nesrozumitelností, že je pro mne tato kniha nestravitelná.“

Matka se zasmála a pravila: „To je proto, že čteš Bibli úplně obráceně!“

„Jak obráceně? Co tím myslíš? Čtu ji i v hebrejském i řeckém originále, čtu komentáře, poslouchám přednášky ...“

Matka mu položila konejšivě ruku na rameno a řekla: „Povyprávím ti jeden příklad. Vzpomínáš si, jak jsi byl dva roky nepřetržitě ve válce? Psala jsem ti pravidelně o tom, co se děje u nás doma. A jednoho dne přišel od tebe dopis, na který nezapomenu. Psal jsi: ‚Ve tvých dopisech slyším o jakýchsi potravinových listcích, o frontách na jídlo ... Nerozumím tomu! To se doma tolik změnilo?‘ A pak následovala věta, která mne velmi dojala: ‚Jak daleko jsem tedy od vás, když už ani nerozumím dopisům z domova?‘“

Wilhelm Busch přitakal: „Ano, na ten dopis si vzpomínám. Ale co to má společného s Bibli?“

„Podívej se,“ pokračuje matka, „tys tenkrát neřekl: ‚Dopisy mé matky jsou plné protikladů a nepochopitelných věcí.‘ Řekl jsi jenom: ‚Jak daleko jsem asi od domova, když už ani nerozumím vašim dopisům!‘ Bible je taky dopis, můj synu, dopis z věčného domova. Když tomuto dopisu už nerozumíš, pak si řekni: ‚Jak hrozně daleko jsem od nebeského Otce, když už jeho dopis nechápu? Musím se sebou něco udělat, musím svou víru prohloubit a prosit Ducha Svatého o pomoc, abych mohl dopisu z domova znovu porozumět.‘“

Pak se v kupé rozhostilo ticho, které se dalo krájet. Radu své matky Wilhelm Busch nikdy nezapomněl. Ukázala mu znovu cestu k Bibli.

Když se nám zdá Boží slovo cizí, ptejme se, jak daleko jsme se Bohu vzdálili, a vraťme se!

❖ Pohádka o maličkém semínku

Během velké vánice přišel do malé vesničky poutník. Všichni lidé byli zavření ve svých domech a přáli si přežít velkou zimu. Zásoby potravin už docházely, dobytek vymřel. Všechny kosil hlad. Tuto zimu nikdo nepřežije, říkali si místní lidé.

Poutník zabouchal na dveře jednoho domu a poprosil o nocleh. Pustili ho dovnitř a ukázali mu místo, kde může přespat. Druhého dne ráno, než se poutník znovu vydal na cestu, chtěl se svým hostitelům odměnit. Hledal ve své mošně a vytáhl malý látkový pytlíček. „Tady uvnitř je semínko. Má takovou zvláštní vlastnost, že roste jenom v zimě a přináší mnoho ovoce. Když se o to ovoce rozdělíte s ostatními obyvateli vesnice, nebude už nikdo trpět hladem. Když se však nerozdělíte, ovoce se zkazí a všichni zemřete hladem.“ Po těch slovech poutník odešel.

Lidé otevřeli pytlík a našli maličké semínko. Když ho uviděli, zasmáli se a pomysleli si, že ten poutník byl sice hodný, ale trochu blázen. A hodili semínko do smetí.

Nejmenší z rodiny, dcera, však semínko tajně vytáhla, vyšla z domu ven, udělala ve sněhu díru a semínko zasadila. Během noci semínko vzklíčilo a vyrostla z něj rostlinka, která se zvětšovala a zvětšovala, až se z ní stal velký strom, vyšší než všechny domy ve vesnici. A jeho větve byly plné ovoce různých barev, velikostí a tvarů.

Následujícího dne uviděli obyvatelé domu podivuhodný strom a nemohli uvěřit vlastním očím. Děvčátko jim povyprávělo, co se semínkem udělalo, ale oni mu stejně nevěřili. Pak ochutnali jedno ovoce a zjistili, že nic tak dobrého dosud nejedli. Byl to pokrm hodný krále! Rychle otrhali všechno ovoce, aby jim ho nikdo neukradl. S takovou zásobou už hravě zimu přežijí!

Jenže děvčátko si vzpomnělo, co ještě poutník řekl – aby se o ovoce rozdělili. Dřív by to neudělali, ale teď si řekli, že bez ohledu na to, zda měl či neměl poutník pravdu, nebylo by hezké nechat si všechno pro sebe, zatímco sousedé umírají hladem. Bez dlouhého rozmýšlení rozdělili tedy ovoce mezi obyvatele vesnice. Když ho lidé jedli, uviděli, našli v každém ovoci totéž maličké semínko. Všichni ho zasadili před svůj dům. A druhého dne byla vesnice plná velikých stromů plných ovoce. Když se dost vynadivili, naplnila je vděčnost vůči té rodině, která se s ostatními rozdělila. Díky nim tuto zimu nikdo neumře hladem a nepřestanou se dělit o ovoce, které mají. Stalo se to, co předpověděl poutník: nikdo už netrpěl hladem.

Z internetu vybrala MaŠ

❖ Čím jsou pro mne Vánoce?

Kdysi dávno svolala zvířata sněm. Liška se zeptala veverky: „Co pro tebe znamenají Vánoce?“

Veverka odpověděla: „Pro mne Vánoce znamenají krásný stromeček ozdobený spoustou svíček a cukrovím – zvláště oříšky, které mám tak ráda.“

Liška se připojila se svou představou: „Pro mne samozřejmě nesmí chybět voňavá pečená husička. Bez pečinky by to opravdové Vánoce nebyly.“ Do řeči se jim vložil medvěd: „Vánočka! O Vánocích musím mít obrovskou sladkou vánočku!“

Slyšet se dala také straka: „Podle mne jsou o Vánocích nejdůležitější krásné a zářící šperky. O Vánocích se má všechno jen třípytit.“ Pozadu nechtěl zůstat ani vůl: „Vánoce dělá Vánocemi teprve šampaňské. Já bych ho vypil klidně dvě lahve!“

A osel, který to už nevydržel, se rychle zmocnil slova: „Vole, zbláznil ses? Vždyť na Vánocích je nejdůležitější Ježíšek. Copak jsi na to zapomněl?“ Vůl se zastyděl, sklopil velkou hlavu a zabušel: „A vědí to vůbec lidé?“

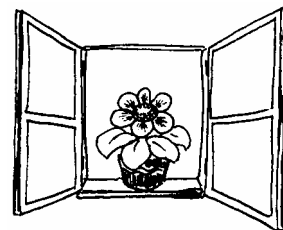
B. Ferrero: Vánoční příběhy pro potěchu duše, vyd. Portál, 2003

OKÉNKO DO FARNOSTI

Svátosti a farnost

Svátosti měly už od počátku církve velký vliv na utváření křesťanského společenství – zejména farnosti. Platilo to zvláště o eucharistii. Při ní se křesťané učili sociální solidaritě: vážit si jeden druhého, navzájem si odpouštět. Úcta k Ježíši v eucharistii byla vyvážena úctou k druhým křesťanům. A apoštolové i biskupové dbali na to, aby jedno nezastínilo druhé.

Již na listech apoštolů je vidět, že je psali jako pastýři-biskupové, a ne jako nějací vědci. Stačí se začíst do 11. kapitoly prvního listu Korint'ánům a zjistíme, že se sv. Pavel příliš nerozepisuje o tom, jak je v eucharistii přítomen Kristus. Ale mnohem víc energie věnuje tomu, aby se křesťané, přijímající jednoho Krista v eucharistii, chovali k sobě taky jako jedna rodina a nerozdělovali se – bohatí vůči chudým, muži vůči ženám, páni vůči otrokům a podobně.



Rovněž svátost křtu měla pro společenství církve zásadní význam. Všichni dospělí zájemci o víru byli představeni biskupovi a ten je dal na starosti křesťanům s tím, že má od nich nejprve „okoukat“, jak křesťané žijí. A teprve až si na tento styl života přivykli, předal jim biskup slavnostně pravdy víry a pokřtil je. Tertulián napsal: „Jsme jako malé rybky. A jako naše „ryba“, Ježíš Kristus, i my se rodíme ve vodě.“ Teprve potom je vyučoval a uděloval jim další svátosti. Vidíme, že se biskup nemohl obejít bez aktivní spolupráce s celou farností.

Zato svátost smíření se rodila dost těžce, protože někteří křesťané (a mezi nimi i biskupové) dlouho trvali na tom, že křesťan prostě nesmí hřešit. Opuštění takových hříchů, jakými byly odpad od víry a odchod z církve, někteří dokonce zcela vylučovali. Teprve postupně se i tento problém vyřešil. A co je zajímavé, opuštění hříchů dostával kající tím, že jej biskup přijímal do plného společenství církve. Tuto mentalitu snadněji pochopíme ze slov kněze Origena, který stanovuje pro získání opuštění hříchů toto pořadí: křest, mučednictví, skutky milosrdné lásky a dále: opuštění bližnímu, pomoc druhému k obrácení, a až na posledním místě uvádí konání pokání. To znamená, že není možné se smířit jen s Bohem a nedbat na lidi.

Už na těchto několika málo příkladech vidíme, jak silně byly původně svátosti provázány s praktickým životem farnosti. Teprve ve středověku se daleko víc zdůraznil jejich soukromý charakter. Kněz si mohl sloužit mši svatou i sám bez lidí, na křtu se nejvíce zdůraznilo opuštění dědičného hříchu, svátost smíření se více méně uzavřela do soukromí zpovědnice a podobně.

Až II. Vatikánský koncil (1962-1965) dal podnět k tomu, aby se ve slavení svátostí opět zdůraznila rodinnost církve a vzájemná odpovědnost. Někteří horlivci to sice pochopili téměř jako výzvu ke zrušení kněžství, kdy ve jménu všeobecného kněžství mohou všichni všechno, ale to je už na další kapitulu.

VÍTE, ŽE ...

- **Církev** chápeme podle dokumentů *Christifideles laici* (8nn; 18nn; 32nn) a *Pastores dabo vobis* (12) jako: I. mysterium (tajemství), II. communio (společenství), III. missio (poslání)? Tomu odpovídají oblasti života církve (jež se samozřejmě prolínají): leiturgia a mystagogia (společná i osobní oslava a vrůstání do Krista), koinonia (vytváření společenství a sdílení darů), diakonia a martyria (služba lásky a služba slova).

ThLic. Jiří Kaňa

POSLEDNÍ SLOVO MAJÍ DĚTI

☺ Rozhovor tří dětí:

Ivanka: „Tu čepici jsem dostala od Ježíška!

Lukáš: „Hm, na takový blbosti já nevěřím, já věřím v Pána Boha.“

Marcel: „To já taky chodím do kostela, a tam je ten kříženej Pán Ježíš.“

☺ „Kdo mi napíše na tabuli jména členů Svaté rodiny?“

Anička se hlásí a píše: „Máma, táta a děti.“

od katechetů



© Biskupství brněnské, Katechetické centrum, Petrov 8, 601 43 Brno
tel. 543 235 030, kl. 227 nebo 257, e-mail: kc.bрно@biskupstvi.cz
<http://kc.biskupstvi.cz>

Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 12332.

Zpracování: Mgr. Marie Špačková, Mgr. Jitka Šebková, Iva Fukalová.

Ilustrace: Iva Fukalová. Jazyková korektura: RNDr. Josef Gerbrich.

S církevním schválením brněnského biskupa Mons. ThLic. Vojtěcha Cikrleho čj. Ep/680/03 z 9. 6. 2003.
Vychází 9 × do roka (během školního roku). Toto číslo bylo dáno do tisku 9. 11. 2004.